



Съвет на  
Европейския съюз

Брюксел, 1 юли 2022 г.  
(OR. en)

10587/22

---

---

Междуетноституционално досие:  
2022/0206(NLE)

---

---

EDUC 257  
SOC 426  
EMPL 285  
JEUN 137

### ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

---

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от  
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 30 юни 2022 г.

До: Генералния секретар на Съвета на Европейския съюз

---

№ док. Ком.: COM(2022) 316 final

---

Относно: Предложение за ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА относно „Пътища към  
успеха в училище“

---

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2022) 316 final.

---

Приложение: COM(2022) 316 final



ЕВРОПЕЙСКА  
КОМИСИЯ

Брюксел, 30.6.2022 г.  
COM(2022) 316 final

2022/0206 (NLE)

Предложение за

**ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА**

**относно „Пътища към успеха в училище“**

(текст от значение за ЕИП)

{SWD(2022) 176 final}

## ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

### 1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

*„Искам Европа да бъде по-амбициозна по отношение на социалната справедливост и просперитета.*

*Това е обещанието, което нашият Съюз даде при създаването си.“*

Председателят Урсула фон дер Лайен, „Политически насоки“

Системите за образование и обучение могат и следва да играят основна роля за превръщането на европейските общества в по-справедливи, по-приобщаващи и проспериращи. Образованието може да засили социалното сближаване и да направи икономиката на ЕС по-устойчива: изследванията показват, че достъпът на деца и млади хора от групи с ниски доходи до качествено образование помага за справяне с безработицата и прекратяване на пренасянето на бедността между поколенията. Тези цели обаче могат да бъдат постигнати само ако системите за образование и обучение са наистина справедливи и приобщаващи. Училищата трябва да гарантират, че всички учещи имат възможност за успех и за достигане на своя потенциал, независимо от личните си характеристики<sup>1</sup>, семейния, културния и социално-икономическия произход. Това е отразено също в 1-ви и 11-и принцип на **Европейския стълб на социалните права**<sup>2</sup>.

**Резултатите в сферата на образованието**, изразени под формата на знания, умения и нагласи, развити по време на обучението, са сериозни предпоставки за балансиран, здравословен и успешен живот като възрастни. Измервани като „образователни постижения“<sup>3</sup> и „завършена образователна степен“<sup>4</sup>, те полагат основите за по-нататъшно обучение, бъдеща работа и пълноценен живот. Усвояването на основни умения (грамотност, математика и природни науки)<sup>5</sup> е от съществено значение за академичното и личностното развитие на учещите, а уменията и компетентностите, придобити по време на средното образование, във все по-голяма степен се разглеждат като минимални изисквания за осигуряване на заетост или като основа за по-нататъшно обучение и пълноценен живот. Социално-икономическите модели и стратификация обаче оказват силно влияние върху образователния опит и резултати на отделните лица; учещите в неравностойно положение са свръхпредставени сред учениците със слаби резултати и е по-вероятно да напуснат системата на образованието и обучението

---

<sup>1</sup> Вж. пълния анализ в работния документ на службите на Комисията.

<sup>2</sup> [https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles\\_bg](https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_bg).

<sup>3</sup> Образователното постижение акцентира върху напредъка в обучението на учещите и върху тяхната действителна функционална грамотност, като четене, писане, математическа грамотност и научни способности (основни умения).

<sup>4</sup> Завършена образователна степен се отнася до успешното завършване на конкретни етапи в образованието, например начално, основно или средно образование.

<sup>5</sup> Основните умения следва да се разбират в съответствие с Програмата за международно оценяване на учениците (PISA) на ОИСР, която измерва способността на 15-годишните да използват своите знания и умения за четене, в математиката и природните науки за справяне с предизвикателствата в реалния живот. Следователно учениците със слаби резултати са тези 15-годишни ученици, намиращи се все още в системата на образованието, които не успяват да достигнат 2-ро ниво на владеене по скалата на PISA на ОИСР, което се смята за минималното ниво, необходимо за успешно участие в обществото. Въпреки че уменията в областта на ИКТ трябва да се разглеждат като част от основните умения, те не се пряко обхванати от „Пътища към успеха в училище“, тъй като вече са в центъра на други инициативи, като плана за действие в областта на цифровото образование.

без завършен гимназиален етап на средното образование. Ето защо **намаляването на дела на учениците със слаби резултати в усвояването на основни умения и предотвратяването на преждевременното напускане на системата на образованието и обучението**<sup>6</sup> са ключови цели на европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението. В Съобщението на Комисията относно постигането на **европейското пространство за образование до 2025 г.**<sup>7</sup> „Пътища към успеха в училище“ е обявена като водеща инициатива за засилване на приобщаващото измерение на образованието, което е цел, споделяна също и от Конференцията за бъдещето на Европа, която в доклада си за окончателните резултати от май 2022 г. призова за *„приобщаващо европейско пространство за образование, в рамките на което всички граждани да имат равен достъп до качествено образование...“*. Инициативата „Пътища към успеха в училище“ набляга на намаляването на незадоволителните резултати в усвояването на основни умения и на увеличаването на дела на завършилите средно образование. Резолюцията на Съвета относно стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование и отвъд него (2021—2030 г.)<sup>8</sup> подкрепя това действие и определя **цели на равнището на ЕС до 2030 г.:** делът на 15-годишните със слаби резултати по четене, математика и природни науки следва да бъде под 15 %<sup>9</sup>, а делът на лицата, напускащи преждевременно системата на образованието и обучението — под 9 %<sup>10</sup>.

В този контекст Комисията представя предложение за Препоръка на Съвета относно „Пътища към успеха в училище“. Предложената препоръка ще отмени и замени **Препоръката на Съвета от 2011 г. относно политики за намаляване на преждевременното напускане на училище**<sup>11</sup>, като същевременно ще надгради опита, натрупан при изпълнението на предходната препоръка. След приемането на Препоръката на Съвета от 2011 г. европейските държави бяха изправени пред нови ситуации, предизвикателства и възможности със сериозно влияние върху системите на образование и обучение, сред които нарастващият брой на мигрантите от държави извън ЕС, включително бежанци<sup>12</sup>, в училищна възраст, пристигащи в ЕС, както и пандемията от COVID-19. В обсъжданията по политиката ярко се откритоха опасения, свързани с тенденцията на влошаване на резултатите по отношение на основните умения (както е видно от резултатите от PISA за 2018 г.). Изследванията в областта на образованието представиха нова информация, а сътрудничеството в областта на политиката на равнището на ЕС отвори пропуските и областите, по които трябва да се работи допълнително, поради което стана целесъобразно препоръката на Съвета от 2011 г. да бъде преразгледана,

<sup>6</sup> С показателя на ЕС за „преждевременно напускане на системата на образованието и обучението“ (ELET) се измерва делът на 18—24-годишните със завършен най-много прогимназиален етап на основното образование (т.е. нива 0—2 съгласно Международната стандартна класификация на образованието), които вече не са част от формално или неформално образование и обучение.

<sup>7</sup> COM(2020)625 final.

<sup>8</sup> ОВ С 66, 26.2.2021 г.

<sup>9</sup> Източникът на данни е Програмата за международно оценяване на учениците (PISA) на ОИСР.

<sup>10</sup> Източникът на данни е Евростат, Проучване на работната сила в ЕС. Този основен показател ще бъде допълнен от помощен показател за завършване на гимназиален етап на средното образование, който измерва дела на хората на възраст 20—24 години, които са завършили поне гимназиален етап на средното образование, въз основа на данните, предоставени от Евростат, Проучване на работната сила в ЕС.

<sup>11</sup> ОВ С 191, 1.7.2011 г., стр. 1—6.

<sup>12</sup> Терминът „бежанец“ се използва в настоящия текст в широк политически смисъл, а не както е определен в Женевската конвенция и достиженията на правото на ЕС в областта на убежището.

актуализирана и подобрена. Новото предложение е с по-широк обхват, тъй като то е насочено едновременно към двете цели на равнището на ЕС относно основните умения и преждевременното напускане на системата на образование и обучение. Това отразява взаимното допълване на тези две предизвикателства, факторите за тяхната поява и мерките за справяне с тях. Освен това с предложението се разширява перспективата за разглеждане на други аспекти, които не са били обхванати преди и имат силно въздействие върху резултатите в сферата на образованието, като благополучието в училище.

- **Предизвикателства, към които ще бъде насочена предложената препоръка на Съвета**

Значителна по обем работа беше извършена на равнището на ЕС и в държавите членки след приемането през 2011 г. на Препоръката на Съвета относно политики за намаляване на преждевременното напускане на училище. Независима оценка на изпълнението на препоръката<sup>13</sup> представя цялостна положителна картина на въздействието на тази препоръка и на свързаните с нея инструменти на политиката на ЕС (механизми за наблюдение и докладване в рамките на европейския семестър; взаимно обучение и сътрудничество между държавите членки в рамката „Образование и обучение 2020“; финансиране, по-конкретно чрез „Еразъм+“ и европейските структурни и инвестиционни фондове; инвестиции в научни изследвания и комуникации). При оценката е направен изводът, че изпълнението на препоръката на Съвета е допринесло за **намаляване на процента на лицата, напускащи преждевременно системата на образованието и обучението (ELET) на равнището на ЕС** (от 13,4 %<sup>14</sup> през 2011 г. на 9,7 % през 2021 г.), и е насърчило промени в образователните институции и политики.

Въпреки този значителен напредък обаче **преждевременното напускане на системата на образованието и обучението продължава да бъде предизвикателство пред политиката в Европа, което е особено сериозно в редица страни и региони и за конкретни целеви групи**. Днес повече от 3,2 милиона младежи в ЕС (на възраст между 18 и 24 години) са напуснали преждевременно системата на образованието и обучението, а само 84,3 % (от тези на възраст между 20 и 24 години) са завършили средно образование. Все още съществуват значителни разлики между отделните държави и в рамките на самите държави, а сред определени групи от населението продължава да съществува неравенство: средният дял на лицата, напускащи преждевременно системата на образованието и обучението, е с 3,5 процентни пункта по-висок сред младите мъже (11,4 %), отколкото сред младите жени (7,9 %)<sup>15</sup>, а младите хора, родени в чужбина, и учещите, живеещи в определени предградия, селски и отдалечени райони, са в крайно неблагоприятно положение<sup>16</sup>. Като цяло социално-

<sup>13</sup> Европейска комисия, генерална дирекция „Образование, младеж, спорт и култура“ (2019 г.), Donlevy, V., Day, L., Andriescu, M., Downes, P., *Assessment of the implementation of the 2011 Council recommendation on policies to reduce early school leaving: final report* (Оценка на изпълнението на Препоръката на Съвета от 2011 г. относно политики за намаляване на преждевременното напускане на училище: окончателен доклад), Служба за публикации на Европейския съюз.

<sup>14</sup> ЕС-28. Стойността за ЕС-27 е 13,2 %.

<sup>15</sup> Данни за 2021 г.

<sup>16</sup> Учещите, родени извън предоставящата данни страна, са изложени на още по-голям риск да попаднат в групата на лицата, напускащи преждевременно системата на образованието и обучението (ELET) (22,4 %), особено ако тази страна е извън ЕС-27 (23,2 %). Средно вероятността за преждевременното напускане на училище е по-голяма за младите мъже, родени извън ЕС-27 (25,2 %), отколкото за младите жени, родени извън ЕС-27 (20,9 %). Степента на урбанизация също играе роля, като дялът на лицата, напускащи преждевременно системата на образованието и обучението, е средно най-нисък в градовете (8,6 %). Въпреки че за младите мъже има по-голяма вероятност да напуснат преждевременно училище в градовете и предградията (13,5 %), отколкото в селските райони (11,7 %), младите жени са изложени на по-висок риск в селските райони (9,2 %), отколкото в градовете и

икономическият произход на учещите оказва силно влияние върху преждевременното напускане на системата на образованието и обучението<sup>17</sup>.

При оценката обаче бяха подчертани и някои **пропуски и области, в които е необходима допълнителна работа**:

- мерките и действията често са по проекти и са краткосрочни, насочени само към един проблем или не отчитат всички училищни измерения, поради което имат ограничено въздействие; необходими са по-голям брой системни подходи както на училищно, така и на системно равнище, тъй като настоящите подходи все още не са достатъчно добре развити;
- в много страни прилаганите мерки на политиката не се наблюдават и оценяват в достатъчна степен;
- сътрудничеството между различните области на политиката (като образование и обучение, здравеопазване, социални услуги, заетост, жилищно настаняване, правосъдие, приобщаване на мигрантите, включително бежанците, недискриминация) и между различните равнища на управление (национално, регионално, местно), както и диалогът със заинтересованите страни са все още твърде ограничени и разпокъсани;
- въпреки че има добре установени мерки за компенсиране, в много страни действията за предотвратяване и за ранна интервенция не са достатъчно добре разработени или не се прилагат/изпълняват;
- потребностите на конкретни групи твърде често не се посрещат по подходящ начин (групи като учещи с видими и невидими увреждания, учещи със специални образователни потребности или с проблеми с психичното здраве, учещи с мигрантски произход, включително бежанци, учещи, принадлежащи към етнически малцинства като ромите, жертви на тормоз); това е особено сериозно за учещите с комплексни потребности (като деца с родител в затвора, жертви на домашно насилие, деца в специализирани институции и т.н.);
- мерките, с които се цели затрудненията в ученето да бъдат преодолени, не са интегрирани в необходимата степен с мерките за насърчаване на благополучието в училище или на психичното здраве, както и с мерките срещу тормоза;
- учещите, семействата и основните заинтересовани страни (включително родители, които са социално изключени, мигрантски общности и НПО) често не са включени в достатъчна степен в разработването, прилагането и оценката на политиките;
- директорите на училища, учителите, обучителите и останалият образователен персонал често не са достатъчно добре подготвени да се справят с ниските резултати и преждевременното напускане на системата на образованието и обучението, да създават условия за многообразието, да оказват подходяща подкрепа на деца със затруднения или в риск, както

---

предградията (8,7%). Струва си да се отбележи, че тези средни стойности за ЕС крият много разнородна картина в отделните държави членки. Данните се отнасят за 2020 г.

<sup>17</sup> Задълбочен анализ на тенденциите може да бъде намерен в работния документ на службите на Комисията и в Обзора на образованието и обучението за 2021 г.

и на учещи с потребности, свързани с благополучието и психичното здраве.

През последното десетилетие бяха положени големи усилия за намаляване на преждевременното напускане на системата на образованието и обучението, по-специално след приемането на Препоръката на Съвета от 2011 г. Напоследък на **слабото усвояване на основните умения** се обръща все по-голямо внимание в дебатите по политиката на равнището на ЕС, особено след публикуването на констатациите от Програмата за международно оценяване на учениците (PISA) на ОИСР за 2018 г.<sup>18</sup>, които показват **тенденция към влошаване** на равнището на ЕС за периода 2009—2018 г.<sup>19</sup> По-специално PISA показва, че:

- Днес **всеки пети 15-годишен европейец е със слаби резултати** (22,5 % не могат да изпълнят основни задачи по четене, 22,9 % — по математика и 22,3 % — по природни науки). Средната стойност за ЕС не се подобрява, а между държавите членки има големи различия, въпреки че някои държави успяха да подобрят резултатите си с течение на времето.
- Социално-икономическият произход оказва силно влияние върху резултатите на учениците и техните академични очаквания в повечето държави от ЕС. Освен това в държавите с голям дял на учениците със слаби резултати обикновено има и големи разлики в резултатите на учениците в равностойно и неравностойно социално-икономическо положение.
- В много държави — членки на ЕС, делът на учениците със слаби резултати по четене сред учениците с мигрантски произход (съгласно определението от PISA на ОИСР)<sup>20</sup> е много по-висок, отколкото сред тези с немигрантски произход<sup>21</sup>.
- Като цяло в държавите с малък дял на учениците със слаби резултати обикновено има и висок дял на учениците с най-добри резултати, което сочи, че отличните постижения и равнопоставеността на системите за училищно образование могат да вървят ръка за ръка<sup>22</sup>.
- Момчетата показват значително по-добри резултати от момчетата по отношение на уменията да четат, а и по отношение на природните науки се наблюдава трайна разлика между половете в полза на момчетата<sup>23</sup>.

<sup>18</sup> На всеки три години PISA измерва способността на 15-годишните ученици да използват своите знания и умения за четене, в математиката и природните науки за справяне с предизвикателствата на реалния живот.

<sup>19</sup> Задълбочен анализ на тенденциите може да бъде намерен в работния документ на службите на Комисията и в Обзора на образованието и обучението за 2021 г.

<sup>20</sup> Понятието „лица от мигрантски произход“ включва както имигранти, така и техните деца, родени в държавата на приемане (така нареченото „второ поколение“). Въпреки че според определението на Комисията мигранти са само гражданите на трети държави, определението от PISA на ОИСР за ученици с мигрантски произход включва всички ученици, родени в чужда държава (както в ЕС, така и извън ЕС), както и родените в ЕС деца на родители, родени извън ЕС.

<sup>21</sup> Положението обикновено е по-лошо за учениците, родени в чужбина, отколкото за родените в държавата на приемане ученици с родители, родени в чужбина. Неравностойното социално-икономическо положение често се съчетава с мигрантски произход.

<sup>22</sup> Европейска комисия, генерална дирекция „Образование, младеж, спорт и култура“ (2019 г.), *PISA 2018 and the EU: striving for social fairness through education* (PISA за 2018 г. и ЕС: стремеж към социална справедливост чрез образование), Служба за публикации на Европейския съюз, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/964797>. За подробен анализ вж. работния документ на службите на Комисията.

<sup>23</sup> По отношение на математиката картината е по-противоречива, като данните от PISA за 2018 г. показват, че средно момчетата имат малко по-добри резултати от момчетата, но разликата постоянно намалява: момчетата имат по-добри резултати от момчетата във все повече страни. Вж.

Това се потвърждава и от националните данни, които също показват, че момчетата по-често отсъстват от училище, отколкото момичетата<sup>24</sup>.

Резултатите от Международното проучване на компютърната и информационната грамотност (ICILS)<sup>25</sup> от 2018 г. показват, че **една пета от младите хора в ЕС не притежават основни умения в областта на цифровите технологии**, като същевременно разкриват влиянието на социално-икономическото положение върху цифровата грамотност: средно учениците с по-висок социално-икономически произход имат значително по-високи резултати по компютърна информационна грамотност, а учениците, чиито родители са завършили бакалавърска или по-висока степен, също имат по-високи резултати от тези, чиито родители нямат диплома.

В Стратегията за правата на хората с увреждания за периода 2021—2030 г., в подкрепа на държавите членки при прилагането на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, по която всички са страна<sup>26</sup>. Комисията подчертава разликата в образователните степени на младите хора с увреждания и на тези без увреждания, която се дължи на липсата на приобщаване и достъпност на образователната система. Много деца и младежи с увреждания са записани в специални училища, които невинаги предлагат ефективни връзки с общообразователната система.

Последните резултати от Програмата за международно оценяване на учениците (PISA) хвърлят светлина и върху допълнителни, но също толкова тревожни недостатъци на образователните системи, които могат да повлияят на резултатите в сферата на образованието: **благополучието на учениците в училище<sup>27</sup> (измерено като чувството на принадлежност на учениците към училището) се влошава, а тормозът/кибертормозът е широко разпространен и се увеличава<sup>28</sup>**. Изследванията показват, че тормозът в училище има опустошителни последици за благополучието и образователните постижения на учениците и увеличава риска от преждевременно напускане на училище<sup>29</sup>. Изследванията също така потвърждават, че **подобряването на благополучието на учещите, включително чрез обучение за социални и емоционални умения<sup>30</sup>**, както и чрез предотвратяване на тормоза, е **от ключово значение за подобряване на резултатите в сферата на образованието<sup>31</sup>**. Емоционалното

---

ОИСР (2019 г.) *PISA, Резултати за 2018 г. (том II) — Where all students can succeed (Където всички ученици могат да успеят)*. PISA, OECD publishing. На разположение на адрес: [https://www.oecd-ilibrary.org/education/pisa-2018-results-volume-ii\\_b5fd1b8f-en](https://www.oecd-ilibrary.org/education/pisa-2018-results-volume-ii_b5fd1b8f-en).

<sup>24</sup> ОИСР (2015 г.). *The ABC of Gender Equality in Education. Aptitude, Behaviour, Confidence* („Ключовите елементи на равенството между половете в образованието. Способности, поведение, увереност“). PISA, OECD publishing. На разположение на адрес: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264229945-en.pdf?expires=1610634769&id=id&accname=guest&checksum=66B1763A84CB2A7C21B3829FBC7B8E3B>.

<sup>25</sup> <https://www.iea.nl/news-events/news/icils-2018-results>.

<sup>26</sup> COM(2021) 101 final: Съюз на равенство: Стратегия за правата на хората с увреждания за периода 2021—2030 г.

<sup>27</sup> Концепцията за „благополучие“ в училище е сложна и включва много измерения (включително физическо, емоционално и психическо здраве). В речника на термините на работния документ на службите на Комисията са предоставени определения.

<sup>28</sup> Според PISA за 2018 г. в 19 държави — членки на ЕС, над една пета от учениците съобщават, че са били тормозени поне няколко пъти месечно. Освен това процентът на тормозените ученици се е увеличил значително в повечето държави между 2015 г и 2018 г.

<sup>29</sup> Вж. <https://www.oecd-forum.org/posts/can-children-believe-in-us-to-invest-in-mental-health>

<sup>30</sup> Обучението за социални и емоционални умения е част от една от осемте компетентности за учене през целия живот („личностна компетентност, социална компетентност и компетентност за придобиване на умения за учене“), определени в Препоръката на Съвета от 22 май 2018 г. относно ключовите компетентности за учене през целия живот (ОВ С 189, стр. 1—13).

<sup>31</sup> Данните от Международното изследване на уменията по математика и природни науки (TIMSS) за 2019 г. и PISA за 2018 г. потвърждават, че по-високите равнища на благополучие (измерени като

благополучие и психичното здраве на децата и младите хора също се превърнаха в основен проблем в Европа, като около 10—20 % от учениците изпитват проблеми с психичното здраве по време на своето училищно обучение, а половината от тях развиват проблеми преди 14-годишна възраст, по-конкретно тревожност и депресия. Това е сериозен проблем, който оказва отрицателно влияние върху резултатите в сферата на образованието. Ако училищата не могат сами да решат тези проблеми, те могат да спомогнат за справяне с проблемите, свързани с благополучието и психичното здраве, в сътрудничество с местната общност и външни специалисти и агенции<sup>32</sup>.

Бедността и социално-икономическите фактори са свързваща нишка в основата на тези предизвикателства: **социално-икономическият произход на учещите и на техните семейства продължава да бъде факторът, който най-силно определя резултатите в сферата на образованието**, което показва траен риск от предаването между поколенията на неравностойното положение и по-слаба възходяща социална мобилност за учещите от по-неравностойно положение.

Констатациите от международни изследвания и обратната връзка, получена в процеса на консултация, предшестваш настоящото предложение, потвърждават **необходимостта от съвместно третиране на образователното постижение и достигнатата образователна степен**. Незадоволителното представяне по основни и цифрови умения и преждевременното напускане на системата на образованието и обучението са взаимосвързани проблеми, предизвикани от комбинация от фактори (индивидуални, семейни, социални, икономически и др.). Техният зародиш не се крие единствено в образованието. Все пак някои характеристики на системите на образование и обучение (като ограничен достъп до качествено образование и грижи в ранна детска възраст, разделяне в различни образователни направления на ранен етап, сегрегация, повтаряне на учебната година, специално обучение и т.н.)<sup>33</sup> могат още повече да усилят тяхната честота, с особено отрицателно въздействие върху лицата, които са част от групи в по-неравностойно положение.

Кризата с **COVID-19** направи тези предизвикателства дори по-значими. Въпреки че ще са необходими допълнителни време и работа, за да се оцени дългосрочното въздействие на продължителните прекъсвания на учебния процес върху напредъка в обучението и успеваемостта, няколко предварителни проучвания показват, че кризата може да е възпрепятствала напредъка на учещите и да е увеличила вероятността тези, които са изложени на риск от прекъсване на връзката с училище, действително да отпаднат. Те също така показват, че кризата е имала отрицателни последици за благополучието на учещите, дължащи се, наред с другото, на повишен стрес и тревожност, произтичащи от изолацията и липсата на контакти с връстници, по-голямо излагане на домашно насилие и намален достъп до основни услуги. За децата от маргинализирани общности в социален и икономически аспект, които и преди пандемията са имали по-ниски средни постижения, има вероятност да са пострадали

---

чувството на принадлежност на учениците към училището) обикновено са свързани с по-високи образователни амбиции, по-малко отсъствия от училище и по-добри учебни резултати по математика.

<sup>32</sup> Европейска комисия, генерална дирекция „Образование, младеж, спорт и култура“, Simões, C., Caravita, S., Cefai, C., *A systemic, whole-school approach to mental health and well-being in schools in the EU: analytical report* („Системен общоучилищен подход към психичното здраве и благополучие в училищата в ЕС: аналитичен доклад“), 2021 г., <https://data.europa.eu/doi/10.2766/50546>.

<sup>33</sup> Европейска комисия/ЕАСЕА/„Евридика“ (2020 г.), *Equity in school education in Europe: structures, policies and student performance* („Равнопоставеност в училищното образование в Европа: структури, политики и резултати на учениците“), Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз.

най-много по време на ограничителните мерки<sup>34</sup>, включително поради липса на достъп до интернет и/или електронни устройства, необходими за виртуалното обучение<sup>35</sup>. В резултат на това **делът на учениците с по-слаби резултати в Европа може да се е повишил значително по време на пандемията**. По същия начин се очаква през следващите години да се увеличи броят на напускащите преждевременно системата на образованието и обучението, макар че това ще се отрази в статистиката едва след няколко години.

Това изисква да се **подновят усилията за насърчаване на по-добри резултати в сферата на образованието и на приобщаваща училищна среда за всички учещи**, независимо от техните лични характеристики, семейна, културна и социално-икономическа среда, с по-силен акцент върху подобреното усвояване на основни умения.

**Необходимо е да се обърне по-голямо внимание на благополучието в училище**, като се вземат предвид поуките, извлечени от изпълнението на Препоръката на Съвета от 2011 г. за намаляване на преждевременното напускане на училище, последните данни от изследванията и от процеса на консултации, както и новите предизвикателства, които кризата, свързана с COVID-19, изкара наяве.

Въз основа на поуките, извлечени от Препоръката на Съвета от 2011 г., в **предложението на Комисията за Препоръка на Съвета относно „Пътища към успеха в училище“ е определена обновена рамка за действия, която** държавите членки да използват за създаване на своя собствена интегрирана стратегия за повишаване на успеха в училище, на подходящото равнище в зависимост от структурата на системата на образование и обучение и подкрепена от ефективно събиране на данни и наблюдение. В актуализираната рамка е очертан набор от мерки на политиката, сред които наблюдение, предотвратяване, интервенция и компенсиране<sup>36</sup>, но с по-силен акцент върху предотвратяването и ранната интервенция. Държавите членки могат да прилагат и комбинират мерките на политиката в зависимост от своите специфични обстоятелства и потребности.

- **Цели на предложената препоръка на Съвета**

Предложението на Комисията за Препоръка на Съвета относно „Пътища към успеха в училище“ има за цел:

---

<sup>34</sup> Подробен анализ и референтни документи можете да намерите в работния документ на службите на Комисията.

<sup>35</sup> Например по време на кризата, свързана с COVID-19, изключените ромски общности в неравностойно положение бяха изложени на сериозни отрицателни въздействия върху здравето и социално-икономически въздействия. В Препоръката на Съвета от 2021 г. относно равенството, приобщаването и участието на ромите се отправя призив да се намалят структурните неравенства, пред които са изправени ромите, чрез преодоляване, когато е уместно, на липсата на материална база и цифрови умения, които биха позволили на ромите активно участие в обществото, включително в дистанционни форми на обучение, както и чрез премахване на високите нива на икономическа несигурност, пренаселените домакинства, сегрегацията на поселенията или лагерите.

<sup>36</sup> Мерките за предотвратяване имат за цел да се създадат подходящи условия за избягване на проблемите, свързани с липсата на ангажираност, слабите резултати, преждевременното напускане на училище, психичното здраве и т.н., преди те да са възникнали, включително чрез активно насърчаване и оказване на подкрепа за благополучието и психичното здраве в училище. Мерките за интервенция са насочени към преодоляване на възникващите трудности на ранен етап, включително в областта на образованието и грижите в ранна детска възраст, с ефективни мерки за подкрепа на групи или отделни лица. Мерките за компенсиране предлагат възможности за подкрепа на тези, които не постигат добри резултати, не са ангажирани или са отпаднали.

- да се отделят образователните постижения от социалния, икономическия и културния статус;
- да се намали делът на лицата със слаби резултати и на лицата, напускащи преждевременно системата на образованието и обучението, на равнището на ЕС, за да бъдат постигнати целите на равнището на ЕС за европейското пространство за образование до 2030 г.;
- да се насърчат приобщаващото образование и обучение, които включват равнопоставеност, качество, учебни резултати, ангажираност, благополучие в училище, психическо и физическо здраве и зачитане на многообразието;
- да продължи да се развива чрез взаимно обучение общо разбиране за факторите, благоприятстващи резултатите и благополучието в сферата на образованието, със специален акцент върху учещите в неравностойно положение.

#### • **Международно измерение**

Предложението допълва работата на международно равнище. То допринася за действия в подкрепа на **Целите на ООН за устойчиво развитие до 2030 г. (ЦУР)**<sup>37</sup>, по-специално ЦУР 4 „Качествено образование“. Предложението е в съответствие с **Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания**<sup>38</sup>, в чийто член 24 са предвидени приобщаващи образователни системи. Предложението е в унисон с Глобалния доклад на ООН за мониторинг на образованието от гледна точка на приобщаването за 2020 г. То подкрепя **дейностите на ЮНЕСКО по отношение на насилието и тормоза в училище**<sup>39</sup>. Инициативата „Пътища към успеха в училище“ е в съответствие с **рамката „Учебен компас“ на ОИСР до 2030 г.**<sup>40</sup>

Резултатите от Програмата за международно оценяване на учениците (PISA) на ОИСР са в основата на предложението и дават възможност за международни сравнения, които могат да бъдат допълнително проучени в контекста на Работната група за училищата по Стратегическата рамка на ЕИП.

#### • **Инструменти, подпомагащи изпълнението**

Предложената препоръка на Съвета ще бъде подкрепена от няколко различни инструмента:

- докладване и мониторинг, по-специално в рамките на европейския семестър, набора от социални показатели и стратегическата рамка на ЕИП;

<sup>37</sup> <https://sdgs.un.org/>.

<sup>38</sup> <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities-2.html>.

<sup>39</sup> <https://en.unesco.org/themes/school-violence-and-bullying/action>;  
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374794?posInSet=4&queryId=N-EXPLORE-c62a920d-2b9e-49c7-92cd-fb700d28f564>.

<sup>40</sup> „Учебният компас“ на ОИСР до 2030 г. представлява променяща се учебна рамка, в която е определена амбициозна визия за бъдещето на образованието. Тя предлага широка визия за видовете компетентности, които ще бъдат необходими на учениците, за да се развият успешно през 2030 г. и след това. Тя също така развива общ език и разбиране, които са глобално значими и информирани (<https://www.oecd.org/education/2030-project/teaching-and-learning/learning/learning-compass-2030/>).

- взаимно обучение, обмен на информация и опит между държавите членки, по-конкретно чрез Работната група за училищата по Стратегическата рамка на ЕИП;
- финансиране от ЕС (по-конкретно по линия на „Еразъм+“, Механизма за възстановяване и устойчивост, Европейския социален фонд+, Европейския фонд за регионално развитие, програмата „Цифрова Европа“, „Хоризонт Европа“, Инструмента за техническа подкрепа, фонда „Убежище, миграция и интеграция“ и т.н.) чрез приети програми/планове;
- актуализиран практически Европейски инструментариум за училищата с цел обмен на ресурси и практики<sup>41</sup>;
- експертна група по стратегиите за създаване на благоприятна учебна среда за групите, изложени на риск от постигане на слаби резултати, и за подкрепа на благополучието в училищата;
- изследвания чрез програмата „Хоризонт Европа“;
- създаване (считано от декември 2022 г.) на Учебна лаборатория за инвестиране в качествено образование и обучение, която ще подобри оценката и мониторинга на политиките и инвестициите в областта на образованието на европейско равнище.

• **Допълване с други инициативи**

Препоръката допълва други действия на Комисията, представени в Съобщението за Европейско пространство за образование и плана за действие в областта на цифровото образование. Тези действия включват:

- Препоръка на Съвета от 2019 г. относно всеобхватен подход към преподаването и изучаването на езици<sup>42</sup>;
- Препоръка на Съвета от 2019 г. относно висококачествени системи за образование и грижи в ранна детска възраст<sup>43</sup>;
- Препоръка на Съвета от 2018 г. относно утвърждаването на общите ценности, приобщаващото образование и европейското измерение на преподаването<sup>44</sup>;
- Препоръка на Съвета от 2021 г. относно смесеното обучение за висококачествено и приобщаващо начално и средно образование<sup>45</sup>;
- структуриран диалог относно факторите, от които зависи успехът на цифровото образование, и разработване на общи насоки за учителите и образователния персонал с цел насърчаване на цифровата грамотност и справяне с дезинформацията;
- Европейска програма за умения<sup>46</sup>;
- Препоръка на Съвета от 2020 г. относно професионалното образование и обучение (ПОО) за постигане на устойчива конкурентоспособност,

<sup>41</sup> <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/resources/toolkitsforschools.htm>.

<sup>42</sup> ОВ С 189, 5.6.2019 г., стр. 15—22.

<sup>43</sup> ОВ С 189, 5.6.2019 г., стр. 4—14.

<sup>44</sup> ОВ С 195, 7.6.2018 г., стр. 1—5.

<sup>45</sup> COM(2021)455 final.

<sup>46</sup> COM(2020) 274 final.

социална справедливост и издръжливост<sup>47</sup>, в която се предлага модернизирана визия на политиката на ЕС за ПОО, включително неговата цифровизация и използване на смесени форми на обучение; и

- Препоръка на Съвета от 2020 г. относно „Мост към работни места — укрепване на гаранцията за младежта“, и за замяна на Препоръката на Съвета от 2013 г. за създаване на гаранция за младежта<sup>48</sup>.

Предложената препоръка на Съвета ще допринесе и за изпълнението на Европейския стълб на социалните права и плана за действие към него, Стратегията на ЕС за равенство между половете за периода 2020—2025 г. (2020 г.)<sup>49</sup>, Стратегическата рамка на ЕС за равенство, приобщаване и участие на ромите за периода 2020—2030 г. (2020 г.)<sup>50</sup> и свързаната с нея Препоръка на Съвета (2021 г.)<sup>51</sup>; Стратегията за равнопоставеност на ЛГБТИК за периода 2020—2025 г. (2020 г.)<sup>52</sup>; плана за действие на ЕС за интеграция и приобщаване за периода 2021—2027 г. (2020 г.)<sup>53</sup>; Стратегията за правата на хората с увреждания за периода 2021—2030 г. (2021 г.)<sup>54</sup>; плана за действие на ЕС за борба с расизма за периода 2020—2025 г. (2020 г.)<sup>55</sup>; Стратегията на ЕС за борба с антисемитизма и насърчаване на еврейския живот (2021 г.)<sup>56</sup>; Стратегията на ЕС за правата на детето (2021 г.)<sup>57</sup>; Европейската гаранция за децата (2021 г.)<sup>58</sup>; Европейската година на младежта (2022 г.)<sup>59</sup>; новата Европейска стратегия за по-добър интернет за децата (2022 г.)<sup>60</sup>; и инициативата „Здравословен начин на живот за всички“ (2021 г.)<sup>61</sup>.

Програмата „Еразъм+“ подкрепя настоящата инициатива: организациите и участниците с по-малко възможности са в центъра на главния приоритет на програмата — „Приобщаване и многообразие“, като са им предоставени конкретни механизми и ресурси. Програмата „Еразъм+“ също подкрепя учителите и целия училищен персонал в придобиването на нови компетентности и разработването на приобщаващи стратегии и учебни програми с действия като новите академии за учители по програмата „Еразъм+“.

## 2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

### • Правно основание

Предложената Препоръка на Съвета е в съответствие с член 165, параграф 4 и член 166, параграф 4 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

<sup>47</sup> ОВ С 417, 2.12.2020 г., стр. 1—16.

<sup>48</sup> ОВ С 372, 4.11.2020 г., стр. 1—9.

<sup>49</sup> COM (2020) 152 final.

<sup>50</sup> COM (2020) 620 final.

<sup>51</sup> COM (2020) 620 final.

<sup>52</sup> COM (2020) 698 final.

<sup>53</sup> COM (2020) 758 final.

<sup>54</sup> COM (2021) 101 final.

<sup>55</sup> COM (2020) 565 final.

<sup>56</sup> COM (2021) 615 final.

<sup>57</sup> COM (2021) 142 final.

<sup>58</sup> COM (2021) 137 final.

<sup>59</sup> Решение (ЕС) 2021/2316 на Европейския парламент и на Съвета от 22 декември 2021 г. относно Европейска година на младежта (2022 г.) (ОВ L 462, 28.12.2021 г., стр. 1—9).

<sup>60</sup> <https://www.betterinternetforkids.eu/en/home> и COM (2012) 196 final.

<sup>61</sup> Призив от Тарту за здравословен начин на живот, [https://sport.ec.europa.eu/sites/default/files/ewos-tartu-call\\_en.pdf](https://sport.ec.europa.eu/sites/default/files/ewos-tartu-call_en.pdf).

В член 165, параграф 1 се заявява, че Съюзът „допринася за развитието на качествено обучение чрез насърчаване на сътрудничеството между държавите членки и, ако е необходимо, чрез подпомагане и допълване на техните действия, като напълно зачита отговорностите на държавите членки за съдържанието на учебния процес и организацията на техните образователни системи“. В член 165, параграф 2 се посочва още, че действията на Съюза в областта на образованието ще целят, отчасти, насърчаване на развитието на дистанционното образование. В член 166, параграф 1 се предвижда, че Съюзът провежда политика на професионално обучение, която подкрепя и допълва действията на държавите членки, като напълно зачита отговорностите на държавите членки относно съдържанието и организацията на професионалното обучение.

Инициативата не предлага разширяване на регулаторните правомощия на ЕС, нито обвързващи ангажименти за държавите членки. Държавите членки ще решат, съгласно националните особености, как да прилагат настоящата препоръка на Съвета.

- **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

Предложението е в съответствие с принципа на субсидиарност, предвиден в член 5, параграф 3 от Договора за Европейския съюз (ДЕС).

Държавите членки отговарят изцяло за съдържанието на учебния процес и организацията на своите системи на образование и обучение. Същевременно данните показват, че те са изправени пред редица общи проблеми, свързани с резултатите в сферата на образованието и благополучието в училище.

Настоящата препоръка на Съвета напълно зачита отговорностите на държавите членки за съдържанието на учебния процес и организацията на системите на образование и обучение, както и тяхното културно и езиково многообразие, като същевременно отразява допълващата и подкрепяща роля на ЕС и доброволния характер на европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението. В контекста на европейското пространство за образование инициативата ще подкрепя усилията на държавите членки, насочени към разработването и прилагането на политики и механизми, които са подходящи за техните национални системи и структури.

Инициативата не предлага разширяване на регулаторните правомощия на ЕС, нито обвързващи ангажименти за държавите членки. Нейната европейска добавена стойност се състои главно в способността на ЕС да мобилизира политически ангажимент на национално равнище и да подкрепя системите на образование и обучение чрез насоки на политиката, общи инструменти и средства („Еразъм+“, Механизма за възстановяване и устойчивост, Европейския социален фонд+, Европейския фонд за регионално развитие, програмата „Цифрова Европа“, „Хоризонт Европа“, Инструмента за техническа подкрепа, фонда „Убежище, миграция и интеграция“ и т.н.) при пълно спазване на принципа на субсидиарност.

- **Пропорционалност**

Настоящото предложение е съобразено с принципа на пропорционалност, предвиден в член 5, параграф 4 от ДЕС.

Нито съдържанието, нито форматът на настоящата предложена препоръка на Съвета не надвишават необходимото за постигане на нейните цели. Ангажиментите, които държавите членки ще поемат, са доброволни и всяка държава членка остава свободна да реши кой подход да възприеме.

- **Избор на инструмент**

За да се способства постигането на целите, посочени в членове 165 и 166 от Договора за функционирането на Европейския съюз, в Договора е предвидено приемането на препоръки от страна на Съвета по предложение на Комисията.

Препоръката на Съвета е подходящ инструмент в областта на образованието и обучението в случаите, когато ЕС носи отговорност за подкрепа, който често се използва за действие на европейско равнище в тези области. Като правен инструмент препоръката изпраща сигнал за ангажимента на държавите членки към мерките и предлага по-стабилна политическа основа за сътрудничество в тази област, като в същото време напълно се зачита компетентността на държавите членки в сферата на образованието и обучението.

### **3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО**

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

През 2019 г. бе публикувана независима оценка на изпълнението на Препоръката на Съвета от 2011 г. относно политики за намаляване на преждевременното напускане на училище<sup>62</sup>. Проучването обхваща 37 страни от ЕС и извън ЕС. В него се разглеждат:

- ситуацията и тенденциите на европейско и национално равнище, както и националните мерки за наблюдение и оценяване на преждевременното напускане на системата на образованието и обучението;
- преглед и примери за мерките, прилагани на национално равнище, за предотвратяване, интервенция и компенсиране, както и доказателства за ефективност;
- анализ на ролята и влиянието на препоръката от 2011 г. и свързаните с нея инструменти на политиката на ЕС по отношение на тяхната значимост, ефективност, ефикасност и устойчивост;
- необходимостта от бъдеща подкрепа на равнището на ЕС за справяне с проблема с преждевременното напускане на системата на образованието и обучението, както и естеството на тази подкрепа.

- **Консултации със заинтересованите страни**

Предложението се изготвя въз основа на информация, събрана по време на обширен процес на консултации<sup>63</sup>. Той включва:

- открити обществена консултация относно новата инициатива с продължителност 14 седмици — от 24 юни до 30 септември 2021 г;

<sup>62</sup> Европейска комисия, генерална дирекция „Образование, младеж, спорт и култура“ (2019 г.), Donlevy, V., Day, L., Andriescu, M., Downes, P., *Assessment of the implementation of the 2011 Council recommendation on policies to reduce early school leaving: final report* (Оценка на изпълнението на Препоръката на Съвета от 2011 г. относно политиките за намаляване на преждевременното напускане на училище), Служба за публикации на Европейския съюз.

<sup>63</sup> Към работния документ на службите на Комисията е приложен кратък обзорен доклад; пълният обобщаващ доклад е достъпен на следния адрес: [https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13019-Pathways-to-school-success-tackling-underachievement-in-basic-skills-and-early-leaving-from-education-and-training/public-consultation\\_bg](https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13019-Pathways-to-school-success-tackling-underachievement-in-basic-skills-and-early-leaving-from-education-and-training/public-consultation_bg).

- обсъждания по време на заседанията на генералните директори в областта на училищата;
- поредица от специални онлайн семинари между май и септември 2021 г. с представители на министерства и организации на заинтересованите страни (включително представители на учители и обучители, учещи, родители и младежи, социални партньори и НПО, представляващи различни заинтересовани страни), както и с експерти в областта.

- **Събиране и използване на експертни становища**

Предложението се основава на:

- поуките, извлечени от прилагането на стратегическата рамка за сътрудничество в областта на политиката „Образование и обучение 2020“ (доклади на работни групи, практики, събрани и споделени чрез Европейския инструментариум за училищата и др.);
- независима оценка на изпълнението на Препоръката на Съвета от 2011 г. относно политики за намаляване на преждевременното напускане на училище (вж. по-горе);
- широк набор от съществуващи и наскоро възложени доклади и проучвания относно: въздействието, което кризата, свързана с COVID-19, се очаква да окаже върху резултатите в сферата на образованието, равнопоставеността в образованието, приобщаващите системи, тормоза в училище, обучението за социални и емоционални умения, благополучието в училище, участието на родителите, качеството на училищния живот, реформи в политиката, довели до успешни резултати, включени в PISA, и др;
- прегледа на проектите по програмата „Еразъм+“, свързани с насърчаването на по-добри резултати в сферата на образованието, с борбата със слабите резултати и преждевременното напускане на системата на образованието и обучението и с подкрепата на благополучието в училище;
- експертния опит на учени и други външни експерти, които допринесоха със знания, основани на обективни данни, и съвети чрез Мрежата от експерти, работещи по социалното измерение на образованието и обучението (NESET)<sup>64</sup> и редакционния съвет на Европейския инструментариум за училищата;
- анализа на доклади и проучвания на ОИСР, ЮНЕСКО и Съвета на Европа, както и на работата на Съвместния изследователски център на Европейската комисия, Европейския център за развитие на професионалното обучение и мрежата „Евридика“.

Тази информация е включена в придружаващия работен документ на службите на Комисията.

---

<sup>64</sup> <https://nesetweb.eu/en/>.

- **Оценка на въздействието**

Предвид факта, че предложените дейности допълват инициативите на държавите членки и че имат доброволен характер, както и с оглед на обхвата на очакваното въздействие не беше извършена оценка на въздействието. Предложението беше изготвено въз основа на предишни проучвания<sup>65</sup>, консултации с държавите членки и обществената консултация.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

Не е приложимо.

- **Основни права**

Настоящото предложение за препоръка на Съвета е в съответствие с основните права и принципи, признати в Хартата на основните права на Европейския съюз, по-специално правото на защита на личните данни, предвидено в член 8, академичната свобода, залегнала в член 13, правото на образование, предвидено в член 14, и правото на недискриминация, предвидено в член 21.

Мерките ще бъдат изпълнени в съответствие със законодателството на ЕС в областта на защитата на личните данни, по-специално Регламент (ЕС) 2016/679<sup>66</sup> на Европейския парламент и на Съвета относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни (Общ регламент относно защитата на данните).

#### **4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА**

За настоящата инициатива няма да са необходими допълнителни средства от бюджета на ЕС.

#### **5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ**

- **Планове за изпълнение и механизъм за мониторинг, оценка и докладване**

В подкрепа на изпълнението Комисията предлага да развие, в сътрудничество с държавите членки, дейности за партньорско обучение и установяване на добри практики, както и да изготви изследвания, материали за ръководство, наръчници и други конкретни материали въз основа на факти. Комисията планира да продължи да разработва Европейския инструментариум за училищата в рамките на новата европейска платформа за училищно образование, за да информира за констатациите, успешните примери и други подходящи ресурси.

Комисията възнамерява да докладва за използването на препоръката на Съвета в работата по прилагането на стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование и отвъд него.

- **Обяснителни документи (за директивите)**

Не е приложимо.

---

<sup>65</sup> Пълният списък на референтните документи може да бъде намерен в работния документ на службите на Комисията.

<sup>66</sup> ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1—88.

- **Кратко представяне на предложението за препоръка на Съвета и за работен документ на службите на Комисията**

Въз основа на опита от препоръката на Съвета от 2011 г. предложената препоръка на Съвета съчетава новост с приемственост, като се предлагат нови решения и се разширяват и актуализират някои елементи на текста, който ще бъде отменен.

В съответствие с препоръката от 2011 г. в предложението се подчертава необходимостта от съчетаване на мерки за предотвратяване, интервенция и компенсиране. В него обаче се поставя по-силен акцент върху превантивните мерки и се признава, че различните потребности/общества налагат различни видове действия. То включва аспекти, които не са били (или поне не в достатъчна степен) разгледани в текста от 2011 г., като училищното управление и механизмите за осигуряване на качеството; концепцията за общоучилищен подход и за сътрудничество и партньорство в училищата и извън тях; ключовата роля на осигуряването на благополучие и на обучение за социални и емоционални умения; и по-безопасните, по-здравословни и по-благоприятни учебни среди.

В него се предлагат насоки и действия, които могат да бъдат следвани от държавите членки с цел насърчаване на по-добри резултати в сферата на образованието на младите европейци, и се излага ангажиментът на Европейската комисия да подкрепя и допълва действията на държавите членки в тази област.

В придружаващия работен документ на службите на Комисията се съдържат данни от изследвания, мнения и опит на заинтересовани страни, събрани на етапа на консултациите, и се представят примери за съществуващи политики и проекти, които са в основата на политиката, насърчавана в предложената препоръка на Съвета.

Предложение за

## ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно „Пътища към успеха в училище“

(текст от значение за ЕИП)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 165, параграф 4 и член 166, параграф 4 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) В първия и единадесетия принцип на Европейския стълб на социалните права<sup>67</sup> се подчертава значението да се гарантира качествено и приобщаващо образование за всички от най-ранна възраст. Ефективното прилагане на тези принципи зависи от решителността и действията на държавите членки. Действията на равнището на ЕС могат да допълнят националните действия, като Комисията представи приноса си в плана за действие на Европейския стълб на социалните права<sup>68</sup>.
- (2) На 30 септември 2020 г. Европейската комисия прие Съобщение относно постигането на европейското пространство за образование до 2025 г., в което приобщаването се разглежда като едно от шестте измерения<sup>69</sup>. На 18 февруари 2021 г. Съветът прие Резолюция на Съвета относно стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование и отвъд него (2021—2030 г.)<sup>70</sup>.
- (3) В речта си за състоянието на Европейския съюз през 2021 г. председателят на Европейската комисия предложи 2022 г. да бъде обявена за Европейска година на младежта, за да се предоставят повече възможности на младите хора да определят бъдещето на Европа и да участват във вземането на решения, които засягат техния живот.
- (4) В доклада за окончателните резултати от Конференцията за бъдещето на Европа гражданите призовават Съюза да създаде до 2025 г. приобщаващо европейско пространство за образование, в рамките на което всички граждани да имат равен достъп до качествено образование и учене през целия живот, включително в селските и отдалечените райони<sup>71</sup>. В съобщението на Комисията от 2020 г.

---

<sup>67</sup> COM (2017) 250.

<sup>68</sup> COM (2021) 102.

<sup>69</sup> COM (2020) 625 final.

<sup>70</sup> ОВ С 66, 26.2.2021 г., стр. 1—21.

<sup>71</sup> Конференция за бъдещето на Европа — Доклад за окончателните резултати, май 2022 г., предложение 46 (стр. 88).

приобщаването и равенството между половете са определени като ключово измерение на европейското пространство за образование, което трябва да бъде постигнато до 2025 г., и се отправя призив за отделяне на резултатите в сферата на образованието от социално-икономическия статус. Съветът постигна съгласие, че до 2030 г. делът на 15-годишните ученици със слаби резултати по четене, математика и природни науки следва да бъде под 15 %, и се ангажира да намали дела на лицата, преждевременно напускащи системата на образованието и обучението, до под 9 %.

- (5) Въпреки че процентът на лицата, напускащи преждевременно училище, се е подобрил значително на равнището на ЕС, намалявайки с 3,9 процентни пункта в периода 2010—2021 г., много учещи продължават да напускат преждевременно системата на образованието. През 2021 г. делът на преждевременно напусналите системата на образованието и обучението е бил 9,7 % средно за ЕС, което е малко под целта от 10 % на равнището на ЕС за 2020 г. Все още над 3,2 милиона младежи в ЕС (на възраст между 18 и 24 години) преждевременно напускат системата на образованието и обучението и поради това са лишени от добри шансове за професионална кариера. Все още съществуват значителни разлики между отделните държави и в рамките на самите държави, като се запазва неравнопоставеността сред определени групи (например мигрантите, младите мъже, етническите малцинства като ромите, младежите в селските и отдалечените райони имат по-слаби резултати).
- (6) Резултатите от Програмата за международно оценяване на учениците (PISA) на ОИСР за 2018 г. разкриват тенденция към влошаване на броя на учениците със слаби резултати в основните умения за периода 2009—2018 г. Днес всеки пети 15-годишен европейец продължава да няма достатъчни познания по четене, математика или природни науки. Освен това резултатите от Международното проучване на компютърната и информационната грамотност (International Computer and Information Literacy Study — ICILS) за 2018 г. показват, че една пета от младежите в ЕС не притежават основни умения в областта на цифровите технологии, като същевременно се разкриват сериозни разлики в резултатите предвид социално-икономическия статус, което крие риск от задълбочаване на цифровото разделение<sup>72</sup>.
- (7) Данните потвърждават, че социално-икономическият произход е най-добрият прогнозен показател за резултатите в сферата на образованието. В повечето страни от ЕС учещите в неравностойно положение са свръхпредставени сред тези, които напускат преждевременно системата на образованието и обучението без завършено средно образование. В PISA за 2018 г. бе установено, че делът на учениците със слаби резултати по четене в повечето държави от ЕС е много по-голям в най-ниския кваartil на индекса на икономическия, социалния и културния статус (ESCS) в сравнение с учениците в най-горния кваartil на ESCS — до над 40 процентни пункта в някои държави от ЕС. В научната литература се потвърждава, че учениците с нисък социално-икономически статус обикновено изпитват повече трудности при развитието на академични и езикови умения. Те по-често проявяват поведенчески проблеми, свързани с ученето, имат по-ниска мотивация за учене, по-рано напускат системата на

---

<sup>72</sup> Въпреки че уменията в областта на ИКТ трябва да се разглеждат като част от основните умения, те не се изрично обхванати от „Пътища към успеха в училище“, тъй като вече са в центъра на други инициативи, като плана за действие в областта на цифровото образование.

образованието и обучението, както и напускат с по-ниска завършена степен и недостатъчни компетентности за пълноценно участие в обществото.

- (8) През последните години държавите членки интегрираха в образователните си системи голям брой мигранти от трети държави (включително бежанци<sup>73</sup>) в училищна възраст. Допълнителни предизвикателства възникват в контекста на лицата, бягащи от войната в Украйна, голяма част от които са деца в училищна възраст, които се нуждаят от целенасочена учебна подкрепа (включително усвояване на езика на обучение) и психосоциална подкрепа.
- (9) Проучванията PISA за 2015 г. и 2018 г. внесоха яснота и относно спадащото чувство на принадлежност на учениците към училището и широко разпространения и увеличаващ се тормоз/кибертормоз. Изследванията подчертават значението на емоционалното, социалното и физическото благополучие в училищата за повишаване на шансовете на децата и младежите да постигнат успех в образованието и в живота. Те потвърждават, че проблемите с психичното здраве, както и насилието и тормозът, расизмът, ксенофобията и други форми на нетолерантност имат опустошително въздействие върху емоционалното благополучие и резултатите в сферата на образованието на децата и младежите. Изследванията показват също, че групите в неравностойно положение са изложени на по-голям риск от тормоз, а учещите от училищата в неравностойно социално-икономическо положение изпитват по-слабо чувство на принадлежност в сравнение с по-заможните си връстници.
- (10) Поради пандемията от COVID-19 стана още по-важно тези предизвикателства да бъдат преодолени. Няколко проучвания сочат, че кризата може да увеличи вероятността учещите, които са изложени на риск от прекъсване на връзката с училището, действително да отпаднат от него, и да има вредно въздействие върху психичното здраве и благополучието на учещите като цяло.
- (11) През 2011 г. Съветът прие Препоръка относно политики за намаляване на преждевременното напускане на училище<sup>74</sup>. На европейско и национално равнище са положени сериозни усилия за изпълнение на препоръката, по-специално чрез партньорско обучение и обмен на добри практики между държавите членки в рамките на сътрудничеството в областта на политиката „Образование и обучение 2020“<sup>75</sup>. Широк набор от ресурси, примери за успешни мерки и помощни материали са достъпни онлайн чрез Европейския инструментариум за училищата<sup>76</sup> и инструментариума за ПОО за справяне с преждевременното напускане на училище, изготвен от Европейския център за развитие на професионалното обучение. В независима оценка на изпълнението на препоръката, публикувана през 2019 г.<sup>77</sup>, са представени убедителни доказателства, че посочената препоръка на Съвета и наборът от инструменти на

<sup>73</sup> Терминът „бежанец“ се използва в настоящия текст в широк политически смисъл, а не както е определен в Женевската конвенция и достиженията на правото на ЕС в областта на убежището.

<sup>74</sup> ОВ С 191, 1.7.2011 г., *стр.* 1—6.

<sup>75</sup> Вж. <https://education.ec.europa.eu/bg/education-levels/school-education/school-education-initiatives/early-school-leaving>.

<sup>76</sup> <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/resources/toolkitsforschools.htm>.

<sup>77</sup> Европейска комисия, генерална дирекция „Образование, младеж, спорт и култура“ (2019 г.), Donlevy, V., Day, L., Andriescu, M., Downes, P., *Assessment of the implementation of the 2011 Council recommendation on policies to reduce early school leaving: final report* (Оценка на изпълнението на Препоръката на Съвета от 2011 г. относно политики за намаляване на преждевременното напускане на училище: окончателен доклад), Служба за публикации на Европейския съюз.

политиката на ЕС, който я придружава, са насърчили трансформациите в образователните институции и политики и са подпомогнали намаляването на преждевременното напускане на системата на образованието и обучението. В нея са посочени и областите, в които е необходима допълнителна работа.

- (12) По програма „Еразъм+“<sup>78</sup> бяха подкрепени няколко транснационални проекта в областта на приобщаването в различни образователни сектори, насочени към преодоляване на изоставането и преждевременното напускане на системата на образованието и обучението. За периода 2021—2027 г. приобщаването е един от основните приоритети на „Еразъм+“. Програмата включва и конкретен приоритет на политиката за справяне с неравностойното положение в обучението, преждевременното напускане на училище и ниската степен на владеене на основни умения, което дава възможност на заинтересованите страни да използват финансиране по „Еразъм+“ за изпълнение на препоръките относно политиката.
- (13) Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) за периода 2014—2020 г. мобилизираха значителни инвестиции за справяне с проблема с преждевременното напускане на системата на образованието и обучението, като подкрепиха множество мащабни проекти в съответствие с препоръката на Съвета от 2011 г. Европейският социален фонд+ подкрепя отделни лица, региони и държави членки, които са изправени пред различни предизвикателства — от възстановяването от пандемията от COVID-19 до постигането на целите на ЕС в областта на заетостта, социалното приобщаване, образованието и климата. Използването за програмиране на интервенции по ЕСИФ и фондовете в областта на политиката за сближаване за периода 2021—2027 г. се основава, наред с другото, на специфичните за държавата препоръки, издадени в рамките на европейския семестър.
- (14) Инструментът за техническа подкрепа дава възможност на държавите членки да получат подкрепа при поискване за специално разработени реформи в различни области, като например подобряване на резултатите на децата в сферата на образованието, подобряване на образованието и грижите в ранна детска възраст, изготвяне на национални стратегии и планове за действие за справяне и предотвратяване на преждевременното напускане на системата на образованието и обучението, разработване на инструменти за подпомагане на набирането на учители и професионалното им развитие или подготовка и въвеждане на реформа на учебната програма. Инструментът за техническа помощ и предшествашата го Програма за подкрепа на структурните реформи бяха използвани от няколко държави членки за подкрепа на реформите за предотвратяване на преждевременното напускане на системата на образованието и обучението, особено по отношение на децата от уязвими групи.
- (15) Децата и юношите се нуждаят от балансиран набор от когнитивни, социални и емоционални компетентности, за да постигат положителни резултати в училището и в живота. В Препоръката на Съвета относно ключовите компетентности за учене през целия живот<sup>78</sup> са дадени определения за личностна компетентност, социална компетентност и компетентност за придобиване на умения за учене. Това включва способност за справяне с несигурността и сложността, за подпомагане на собственото физическо и емоционално благополучие, за

---

<sup>78</sup> ОВ С 189, 4.6.2018 г., стр. 1—13.

поддържане на физическото и психичното здраве, за развитие на положителни отношения и отношения на сътрудничество, и за водене на здравословно осъзнат и ориентиран към бъдещето начин на живот, като същевременно се управляват конфликти в един приобщаващ и подкрепящ контекст.

- (16) В Заключенията на Съвета относно европейските учители и обучители за бъдещето<sup>79</sup> се признава, че учителите, обучителите и директорите на училища са незаменима движеща сила на образованието и обучението, и се подчертава необходимостта от по-нататъшно развитие и актуализиране на техните компетентности. В съобщението и в резолюцията на Съвета за Европейско пространство за образование се признава решаващата роля на учителите и обучителите.
- (17) В Препоръката на Съвета относно висококачествени системи за образование и грижи в ранна детска възраст<sup>80</sup> се подчертава, че достъпът до качествени услуги за образование и грижи в ранна детска възраст за всички деца допринася за тяхното здравословно развитие и успеха им в образованието, помага за намаляване на социалното неравенство и смекчава различията в компетенциите между децата с различен социално-икономически произход.
- (18) В Препоръката на Съвета относно смесеното обучение за висококачествено и приобщаващо начално и средно образование<sup>81</sup> се насърчават подходите за смесено обучение, които съчетават училищна и дистанционна учебна среда, както и цифрови и нецифрови инструменти за обучение, с оглед на изграждането на по-устойчиви и приобщаващи системи за образование и обучение. Подобни практики позволяват разнообразни подходи и инструменти за по-добра подкрепа на учениците със специфични нужди или от групи в неравностойно положение и за повишаване на мотивацията им за учене.
- (19) В европейската програма за умения<sup>82</sup> се определят действията, насочени към укрепване на устойчива конкурентоспособност и изграждане на устойчивост за реагиране при кризи и за подпомагане на хората и предприятията да развият повече и по-добри умения въз основа на поуците, извлечени по време на пандемията от COVID-19. В Препоръката на Съвета относно професионалното образование и обучение (ПОО) за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост<sup>83</sup> се предлага обновена визия на политиката на ЕС за ПОО, което има ключова роля за предотвратяване и противодействие на преждевременното напускане на системата на образованието и обучението и за насърчаване на равните възможности.
- (20) В плана за действие в областта на цифровото образование<sup>84</sup> са заложили действия за подобряване на цифровите умения и компетентности, необходими за цифровата трансформация, за да се гарантира, че нито един учещ няма да бъде изоставен и че завършилите висше образование ще имат компетентностите, необходими за пазара на труда. В него се предвижда разработването на общи

---

<sup>79</sup> ОВ С 193, 9.6.2020 г., стр. 11—19.

<sup>80</sup> ОВ С 189, 5.6.2019 г., стр. 4—14.

<sup>81</sup> COM (2021) 455 final.

<sup>82</sup> COM (2020) 274 final.

<sup>83</sup> ОВ С 417, 2.12.2020 г., стр. 1—16.

<sup>84</sup> COM (2020) 624 final.

насоки за учителите и образователния персонал с цел насърчаване на цифровата грамотност и справяне с дезинформацията, актуализиране на Европейската рамка за цифрова компетентност и планирано предложение за Препоръка на Съвета относно подобряването на предоставянето на цифрови умения в областта на образованието и обучението. В плана за действие се насърчава и преодоляването на неравнопоставеността между половете в НТИМ.

- (21) В Препоръката на Съвета за създаване на Европейска гаранция за децата държавите членки се приканват да гарантират на децата в нужда (т.е. изложените на риск от бедност или социално изключване, особено ромските деца) ефективен и безплатен достъп до образование и училищни дейности. В Стратегията на ЕС за правата на детето се призовава за създаването на приобщаващо и качествено образование. В новата Стратегия на ЕС за по-добър интернет за децата се призовава за изграждането на цифрова среда, в която децата са защитени, овластени и уважавани, и се изтъква, че децата в уязвимо положение следва да имат равни шансове да се възползват от възможностите на цифровото десетилетие.
- (22) В новото поколение стратегии на ЕС за равенство и рамки на политиката за приобщаване, приети през 2020 г. и 2021 г.<sup>85</sup>, се поставя силен акцент върху насърчаването на равнопоставеността и приобщаването и върху борбата с дискриминацията в образованието, като се предоставя целенасочена подкрепа на хората, които са в най-неравностойно положение и са обект на най-силна дискриминация.
- (23) В Препоръката на Съвета относно „Мост към работни места — укрепване на гаранцията за младежта“<sup>86</sup> се препоръчва да се улесни завръщането на младежите към образование и обучение чрез разнообразяване на предлаганите възможности за продължаване на образованието, като се гарантира, когато е уместно, валидирането на неформалното и информалното учене. Освен това инициативата ALMA<sup>87</sup> (Aim, Learn, Master, Achieve (Стреми се, учи, овладей, постигай) помага на младежи в неравностойно положение на възраст между 18 и 30 години, които не работят, не учат и не се обучават (NEETs), да намерят пътя към пазара на труда в родната си страна, като съчетава подкрепата за образование, професионално обучение или заетост с трудов стаж в друга държава — членка на ЕС, за да подобри техните умения, знания и опит.
- (24) Поуките, извлечени от изпълнението на препоръката на Съвета от 2011 г., както и новата информация, получена от изследванията и консултациите със заинтересованите страни, налагат по-широк, по-всеобхватен и системен подход към успеха в училище, който да обхваща едновременно целта на равнището на ЕС по отношение на основните умения и целта по отношение на

---

<sup>85</sup> Стратегия на ЕС за равенство между половете за периода 2020—2025 г. (2020 г.), План за действие на ЕС за борба с расизма за периода 2020—2025 г. (2020 г.), Стратегическа рамка на ЕС за равенство, приобщаване и участие на ромите за периода 2020—2030 г. (2020 г.) и свързаната с нея препоръка на Съвета (2021 г.), Стратегия за равнопоставеност на ЛГБТИК за периода 2020—2025 г. (2020 г.), План за действие за интеграция и приобщаване за периода 2021—2027 г. (2021 г.), Стратегия за правата на хората с увреждания за периода 2021—2030 г. (2021 г.), Стратегия на ЕС за борба с антисемитизма и подкрепа на еврейския живот (2021 г.).

<sup>86</sup> ОВ С 372, 4.11.2020 г., стр. 1—9.

<sup>87</sup> Вж. <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1549&langId=bg>.

преждевременното напускане на системата на образованието и обучението, както и да включва изцяло измерението на благополучието. Такъв подход следва да гарантира развитието на компетентностите, необходими за постигане на успех в образованието и живота, и да доведе до пълноценен учебен опит, ангажираност, по-широко участие в общността и преход към стабилен живот като възрастен.

- (25) Образованието и обучението в целия ЕС трябва да подхождат систематично към целта за намаляване на слабия успех и на преждевременното напускане на системата на образованието и обучението, както и за насърчаване на успеха в училище. На системно равнище за координирана подкрепа на децата, младежите и техните семейства са необходими последователност на мерките на политиката, координация с други съответни области на политиката (като здравеопазване, социални услуги, заетост, жилищно настаняване, правосъдие, миграция и интеграция) и ефективно сътрудничество между различни участници на всички равнища (национално, регионално, местно, училищно). Успоредно с това на училищно равнище следва да се насърчават общоучилищни подходи, включващи всички области на дейност (преподаване и учене; планиране и управление и т.н.) и ангажиране на всички ключови участници: учещи, директори на училища, педагогически и непедагогически персонал, родители и семейства, както и местни и по-широки общности<sup>88</sup>.
- (26) Настоящата препоръка на Съвета е в пълно съответствие с принципите на субсидиарност и на пропорционалност,

## ПРЕПОРЪЧВА НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

1. Да разработят или да укрепят допълнително до 2025 г. **интегрирана и всеобхватна стратегия за постигане на успех в училище** на подходящото равнище, в съответствие със структурата на своята система на образование и обучение, с цел да се отделят резултатите в сферата на образованието от социално-икономическия статус, да се насърчи приобщаването към образованието (включително чрез преодоляване на сегрегацията в образованието) и още повече да се намалят преждевременното напускане на системата на образованието и обучението, както и слабите резултати при овладяването на основни умения, както е предложено в рамката на политиката, изложена в приложението. Специално внимание следва да се обърне на благополучието в училище като ключов компонент на успеха в училище. Тази стратегия следва да включва мерки за **предотвратяване, интервенция и компенсиране** (включително мерки, предлагани като част от гаранцията за младежта), да се **основава на факти** и да **съчетава универсални мерки с цели и/или индивидуални грижи** за учещите, които се нуждаят от допълнително внимание и подкрепа в приобщаваща среда (като например учещи, които са в неравностойно социално-икономическо положение, мигранти, включително бежанци, или роми, учещи с видими и невидими увреждания, учещи със специални образователни потребности или проблеми с психичното здраве). Подобна стратегия следва да се основава на структурирано **сътрудничество** между участници, представляващи различни области на политиката, равнища на управление и нива на образование, да се ползва от

---

<sup>88</sup> Вж. определението в придружаващия работен документ на службите на Комисията.

адекватно **финансиране** и да бъде придружена от ясен план за **изпълнение и оценка**.

2. Да разработят и допълнително за засилят **системите за събиране на данни и наблюдение** на национално, регионално и местно равнище, които позволяват систематично събиране на количествена и качествена информация за учещите, както и за факторите, които влияят върху учебните резултати, особено социално-икономическия произход. Тези системи трябва да са в съответствие с разпоредбите за защитата на личните данни и националното законодателство. Те следва да гарантират, че на различни равнища на политиката са налице дезагрегирани данни и информация за широк кръг от аспекти, като те се използват за предотвратяване и ранна интервенция, анализ и създаване на политики, управление, наблюдение и оценка на горепосочените стратегии.
3. В контекста на интегрирана и всеобхватна стратегия да съчетаят мерки за предотвратяване, интервенция и компенсиране, като посочените в изложената в приложението рамка на политиката, за да окажат подкрепа на:
  - 3.1. **учещите**, чрез съчетаване по системен начин на различни мерки, които поставят в центъра интересите и нуждите на учещите;
  - 3.2. **директорите на училищата, учители, обучители и друг персонал**, като гарантират, че те разполагат със знания, умения и компетентности, както и с време, пространство и подходяща подкрепа, за да работят ефективно с учещите, изложени на риск от изключване, слаб успех и преждевременно напускане;
  - 3.3. **училищата** в разработването на „общоучилищен подход“ към успеха в училище, при който всички членове на училищната общност (директори на училища, учители, обучители и друг педагогически персонал, учещи, родители, семейства и местната общност), както и външни заинтересовани страни, участват активно и в сътрудничество за насърчаване на успеха в образованието за всички учещи;
  - 3.4. мерки на **системно равнище** за подобряване на равнопоставеността и приобщаването в образованието и обучението и на успеха в образованието на всички учещи, включително чрез промяна на структури и механизми, които могат да имат особено неблагоприятно въздействие върху учещите, принадлежащи към групи в по-неравностойно положение.
4. Да оптимизират използването на национални **ресурси** и **ресурси** на ЕС за инвестиции в инфраструктура, обучение, инструменти и ресурси за повишаване на приобщаването, равенството и благополучието в образованието, включително фондовете и експертния опит на ЕС за реформи и инвестиции в инфраструктура, инструменти, педагогика и създаване на здравословна учебна среда, по-конкретно „Еразъм+“, Механизма за възстановяване и устойчивост, Европейския социален фонд+, Европейския фонд за регионално развитие, програмата „Цифрова Европа“, „Хоризонт Европа“, Инструмента за техническа подкрепа, фонда „Убежище, миграция и интеграция“ и др., и да гарантират, че използването на средствата е в съответствие с цялостната стратегия.
5. Да представят доклад относно своята стратегия, предприетите мерки, съответните мерки за наблюдение и оценка и разпределения бюджет в рамките на механизмите за докладване на европейското пространство за образование и европейския семестър.

## ПРИКАНВА КОМИСИЯТА:

1. Да оказва подкрепа при изпълнението на препоръката на Съвета, както и за свързаните с нея инициативи, като например Европейската гаранция за децата, чрез улесняване на взаимното обучение и обмена между държавите членки и всички заинтересовани страни в областта на успеха в образованието за всички чрез:
  - 1.1. Стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование и отвъд него (2021—2030 г.), в която намаляването на преждевременното напускане на системата на образованието и обучението, повишаването на нивото на владеене на основни умения и насърчаването на благополучието на учещите, учителите и обучителите са ключови приоритетни области;
  - 1.2. създаване и поощряване на дейностите на експертната група за подкрепа на учебната среда за групите, изложени на риск от изоставане, и за подкрепа на благополучието в училище, която ще продължи работата по определяне на добрите практики по отношение на създаването на подкрепяща и здравословна учебна среда, насърчаването на психичното здраве, здравословния начин на живот, физическото и емоционалното благополучие (включително чрез справяне с посттравматичния стрес), и за предотвратяване на тормоза и насилието в училище, както и на предложения за ефективно въвеждане на успешни практики в училищата и препоръки за дейности за повишаване на осведомеността на равнището на ЕС и на национално равнище;
  - 1.3. активно включване на младежите в изпълнението на препоръката на Съвета, включително чрез диалога на ЕС по въпросите на младежта, за да се гарантира, че мненията, възгледите и потребностите на младежите, включително на тези в неравностойно положение, се вземат изцяло под внимание;
  - 1.4. споделяне на успешни практики (включително партньорско обучение и наставничество от партньори), насоки и практически инструменти в подкрепа на разработването, изпълнението и оценката на национални, регионални и местни политики и практики, включително такива, насочени към учещи в неравностойно положение, с използване на онлайн платформите и общностите на ЕС за образование и обучение, включително eTwinning — новата Европейска платформа за училищно образование, Erasmus+ Alumni, посланиците на Европейския център за развитие на професионалното обучение за справяне с преждевременното напускане, Кът за обучение за многоезични учебни материали по темата за ЕС;
  - 1.5. разпространяване и поощряване на използването на възможностите за насърчаване, подкрепа и създаване на условия за приобщаване, равнопоставеност и благополучие в образованието в рамките на фондовете на ЕС, като например „Еразъм+“, Механизма за възстановяване и устойчивост, Европейския социален фонд+, Европейския фонд за регионално развитие, програмата „Цифрова Европа“, „Хоризонт Европа“, Инструмента за техническа подкрепа, фонда „Убежище, миграция и интеграция“ и др.;
  - 1.6. подкрепа за изследвания и проучвания, обхващащи целия ЕС; насърчаване на създаването на изследователски мрежи и подпомагане на диалога между

научните изследвания и политиката, както и между научните изследвания и практиката;

- 1.7. вземане под внимание на структурирания диалог относно цифровото образование и умения, включително предложенията за препоръки на Съвета, произтичащи от него.
2. Да подкрепя разработването и разпространението на материали за ръководство и ресурси за успех в образованието на всички учещи (включително за интеграцията на мигрантите и езиковото обучение) в сътрудничество с държавите членки, включително чрез по-нататъшно разработване и популяризиране на Европейския инструментариум за училищата „Насърчаване на приобщаващото образование и справяне с преждевременното напускане на училище“, сборника с вдъхновяващи практики във връзка с приобщаващо и гражданско образование и инструментариума за ПОО за справяне с преждевременното напускане на училище на Европейския център за развитие на професионалното обучение.
3. Да подкрепя възможностите за професионално развитие на образователния персонал и други заинтересовани страни чрез:
  - 3.1. споделяне на добри практики от обмен между персонал, проекти и мрежи в рамките на „Еразъм+“, включително чрез онлайн общността eTwinning, Академията за учители в рамките на „Еразъм+“, както и центровете за високи постижения в областта на професионалното образование;
  - 3.2. предоставяне на масови отворени онлайн курсове (MOOC) и микроквалификация за учители, обучители, директори на училища и специалисти, подготвящи учителите, в рамките на новата европейска платформа за училищно образование, и популяризиране на широкото използване на тези курсове.
4. Да наблюдава и докладва за изпълнението на препоръката на Съвета в рамките на европейския семестър (включително чрез преразгледания набор от социални показатели) и на европейското пространство за образование.
5. Да наблюдава и докладва периодично за напредъка по отношение на целите на равнището на ЕС в рамките на докладите относно европейското пространство за образование; да обмисли как може да се подобри наблюдението на равнището на ЕС, по-специално чрез оценка на съществуващите показатели на равнището на ЕС и предлагането на нови, по-конкретно по отношение на приобщаването и равнопоставеността, ако това е уместно и необходимо.
6. Препоръката на Съвета от 28 юни 2011 г. относно политики за намаляване на преждевременното напускане на училище се отменя. [Настоящата препоръка отменя и заменя Препоръката на Съвета относно политики за намаляване на преждевременното напускане на училище от 28 юни 2011 г. (ОВ С 191, 1.7.2011 г.)]

Съставено в Брюксел на [...] година.

*За Съвета  
Председател*